

Dosarul nr. 3ra-851/23
2-21154006-01-3ra-11082023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Ciumac
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea depusă de către Nepotu Mariana împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Valeriu Buzu privind anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 18 octombrie 2021, Marina Nepotu, a înaintat acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la anularea refuzului nr.N-1628/21 din 16 septembrie 2021, privind refuzul suspendării plății indemnizației pentru copilul Mark Buzu.

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 17 februarie 2020, soțul ei a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Botanica, cerere privind acordarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului Mark Buzu. Prin decizia nr. 2020/94/12740 din 26 februarie 2020, s-a dispus stabilirea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

A relatat reclamanta că, din spusele lui Valeriu Buzu, acesta în data de 17 iunie 2020, a întrerupt concediul de îngrijire a copilului și s-a reîntors la muncă, iar Marina Nepotu a depus cerere pentru acordarea concediului pentru îngrijirea copilului. Prin ordinul nr.229 din 19 iunie 2020 s-a dispus acordarea Marinei Nepotu a concediului pentru îngrijirea copilului.

Reclamanta a comunicat că, viața cu Valeriu Buzu a devenit insuportabilă, iar în martie 2021 a plecat de acasă împreună cu copilul, ulterior a înaintat în instanță cererea de divorț și a depus către pârât, cerere privind suspendarea plății indemnizației lunare atribuite soțului Valeriu Buzu pe motiv că nu mai întrunește

condițiile pentru primirea acesteia, întrucât banii alocați pentru copil nu sunt cheltuiți pentru întreținerea copilului. Or, din motiv că indemnizația este calculată unuia din părinți, mama copilului la întreținerea căruia se afla copilul minor în exclusivitate în ultimele 8 luni nu poate beneficia de aceasta indemnizație.

A indicat că, a depus cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat suspendarea plății indemnizației, însă prin răspunsul din 16 septembrie 2021, i s-a comunicat că nu există teme pentru suspendarea plății indemnizației.

Astfel, reclamanta consideră răspunsul ca fiind ilegal, deoarece, soțul Valeriu Buzu, beneficiarul indemnizației în ultimele 8 luni nu locuiește cu copilul, nu asigură întreținerea adecvată a acestuia și nici măcar nu l-a vizitat vreodată din data de 14 iulie 2021. Or, în situația în care Marina Nepotu a rămas cu copilul, iar beneficiarul indemnizației nu are grija de copil, sunt întrunite condițiile în vederea restabilirii dreptului lezat. Mai mult, reclamanta, nu a beneficiat de nici un ajutor din partea statului, însă, Valeriu Buzu a beneficiat și de ajutor cu indemnizație din partea statului român.

Prin încheierea din 28 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a atras în proces în calitate de persoană terță Valeriu Buzu.

Prin hotărârea din 08 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea.

S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.N-1628/21 din 16 septembrie 2021 privind refuzul suspendării plății indemnizației pentru copilul Mark Buzu, ca ilegal.

La data de 09 iunie 2022, Valeriu Buzu, a declarat apel nemotivat, iar la 25 octombrie 2022, apel motivat împotriva hotărârii din 08 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată

La data de 16 iunie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel nemotivat, iar la 02 noiembrie 2022, apel motivat împotriva hotărârii din 08 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel declarate de Valeriu Buzu și de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 08 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, după desfacerea căsătoriei dintre Marina Nepotu și Valeriu Buzu, ultimul nu mai locuiește împreună Mark Buzu și Marina Nepotu, iar de îngrijirea copilului, se ocupă doar Marina Nepotu. Astfel, Valeriu Buzu nu mai întrunește condițiile pentru a beneficia de indemnizația lunară pentru creșterea copilului, considerent din care, se constată că, plata indemnizației primite de Valeriu Buzu urmează a fi suspendată, or copilul Mark Buzu, de facto locuiește cu mama acestuia –Marina Nepotu.

A mai indicat că însuși, Valeriu Buzu a confirmat în ședința de judecată în instanța de fond faptul că, beneficiază atât de indemnizația lunară pentru creșterea copilului din partea statutului Republica Moldova, cât și de indemnizația lunară pentru creșterea copilului din partea statutului România, însă, ultimul nici nu locuiește împreună cu copilul Mark Buzu.

Prin urmare Curtea de Apel Chișinău apreciază ca întemeiată concluzia instanței de fond privind temeinicia cererii formulate de către Marina Nepotu, privind suspendarea indemnizației lunare pentru copil, care este direcționată către cardul bancar al tatălui, Valeriu Buzu, întrucât se constată că, beneficiarul actual al indemnizației, nu mai întrunește cerințele legale cumulative de achitare a indemnizației, or ultimul și-a reluat activitatea de muncă înainte de expirarea concediului pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani.

Instanța de apel, a apreciat ca declarativ argumentul apelanților precum că, soluția instanței de fond este una eronată și pripită, deoarece aceasta nu a intrat în esența litigiului și în ceea ce de fapt a pretins intimata prin acțiunea înaintată. Întrucât, analizând materialele cauzei, se atestă că, prima instanța a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristicile raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic, creând participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

La 14 iunie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs nemotivat, iar la data de 14 august 2023 a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi.

În motivarea recursului a invocat că, decizia instanței de apel, este neîntemeiată, deoarece instanța nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A relatat că în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (3) al Legii nr. 289/2004, plata indemnizației de asigurări sociale se suspendă pe perioada decăderii beneficiarului indemnizației lunare pentru creșterea copilului din drepturile părintești, abandonării sau plasării copilului într-o instituție socială. Raportând normele citate la circumstanțele cauzei, recurenta invocă că tatăl copilului nu se regăsește nici într-o situație prevăzută la art. 28 alin. (3) al Legii nr. 289/2004, astfel temei juridic de a suspenda plata indemnizației pentru creșterea copilului nu este.

Menționează că, instanța de apel nu a verificat totalitatea circumstanțelor relevante mai sus, emițând acte judecătorești neîntemeiate. Respectiv, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost una defectuoasă și arbitrară fapt ce vine în contradicție cu prevederile legislației procedurale civile cât și cu dreptul la un proces echitabil.

A mai indicat că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise. Astfel, instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de

Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 07 iunie 2023. Astfel, la data de 14 iunie 2023 recurenta a depus cerere de recurs nemotivată.

Alineatul (2) al art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 28 iulie 2023 (f.d. 140).

La data de 14 august 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recursul motivat împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 141).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva deciziei din 07 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cadrul examinării cauzei și cererea de apel, care au fost analizate de către prima instanță și Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate corespunzător.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu

echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc